

Δεύτε και καταβάντες

Ορθοδοξία / Κοινωνικά θέματα

Κώστας Νούσης, Θεολόγος - Φιλόλογος

Δεῦτε καὶ καταβάντες

(λόγος για την επέτειο της εθνεγερσίας της 25^{ης} Μαρτίου 1821)

«Δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν» (Γεν. 11:7). Με αυτήν τη διήγηση της σύγχυσης της γλώσσας των ανθρώπων ερμηνεύουν τα βιβλικά κείμενα τη δημιουργία των εθνών στη γη ως ένα μεταπτωτικό φαινόμενο που προήλθε από το φοβερό πάθος της φιλαυτίας και της εωσφορικής ανθρώπινης ματαιοδοξίας. Είναι σαφές πως η διάσπαση της πρωτόγονης ομόγλωσσης κοινότητας αποτελεί στοιχείο παρακμιακής έκπτωσης και ηθικής αλλοτρίωσης του ανθρωπίνου γένους, καθιστώντας αναπόφευκτη την πολυεπίπεδη διαίρεσή του σε μια πληθώρα κοσμικών σχημάτων, ένα εκ των οποίων και τα έθνη.

Ποτέ η Ορθόδοξη Εκκλησία στην αδιάσπαστη μακραίωνα συνέχειά της - πιστή στην παραπάνω βιβλική διήγηση της Γένεσης και όπως τη βλέπουμε συνοδεύουσα την ιστορική πορεία του κόσμου με σημείο κορύφωσης τη σημερινή εορτή του Ευαγγελισμού και όλο το μυστήριο της θείας οικονομίας - ποτέ λοιπόν δεν θεοποίησε τα πολυποίκιλα, φύσει διασπαστικά, ενδοκοσμικά σχήματα, αλλά προσπαθεί διαχρονικά να τα ευλογήσει, εγκεντρίζοντάς τα στο Σώμα της Εκκλησίας, που είναι αυτή αύτη η σάρκα του Χριστού και Θεού, στον μονόδρομο προς την εσχατολογική Βασιλεία της Τριάδος, στην οποία και θα αρθεί πάσα διάκριση και ανισότητα και πάντες γενήσονται «έν» εν Χριστώ Ιησού.

Κάτω από αυτό το θεολογικό ερμηνευτικό πρίσμα η Ορθοδοξία ενίοτε φαίνεται να «αντιφάσκει» τρόπον τινά προς τη βαθύτερη ουσία της - που είναι η αδιάκριτη αγάπη ακόμα και προς τους εχθρούς - και να καταφάσκει τη διαβλητότητα των ανθρώπινων επιλογών. Όμως η ανθρώπινη ιστορία δεν υφίσταται σαν κάποιο είδος εξωραϊστικής, μυθοπλαστικής και αφηγηματικής αγγελολογίας, όπως την φαντασιώνονται ή θα την ήθελαν μερικοί γραφικοί ηθικολόγοι, όθεν και αν προέρχονται, πολλώ δε μάλλον δεν εντοπίζεται σε κάποια ουτοπική χαμένη Ατλαντίδα ηρώων με ημιθεϊκές διαστάσεις, αλλά αντιθέτως γράφεται από καθημερινούς και εμπαιθείς τις περισσότερες φορές ανθρώπους, οι οποίοι πρωταγωνιστούν σε γεγονότα τραγικά και οδυνηρά μέσα από αιματηρούς αγώνες, αστοχίες, πτώσεις, αλλά και πράξεις ηρωισμού, ηθικής ανάτασης και πνευματικής έξαρσης.

Αυτά τα γεγονότα έρχεται η Εκκλησία, αφενός μεν να συγχωρήσει και να θεραπεύσει τα πρώτα, αφετέρου δε να ευλογήσει και να εξαγιασεί τα τελευταία. Έτσι στην 25^η Μάρτη του 1821, όπως παραδίδει ο «μύθος» της ραγιάδικης επανάστασης των Ρωμηών, ορίζουμε τη γενέθλια ημέρα της ελληνικής κατά του οθωμανικού ζυγού εθνεγερσίας. Μια μέρα στην οποία η διαχρονικά υφιστάμενη ψυχή του Γένους επέλεξε συμβολικά να συμπυκνώσει όλες τις πρωτοεπαναστατικές ενέργειες των υπόδουλων προγόνων μας και τις σύγχρονες τότε πολλαπλές εκρήξεις αποτίναξης του τουρκικού ζυγού σε μύρια όσα διαφορετικά χωροχρονικά σημεία σε ελλαδικά και όχι μόνο εδάφη.

Αποτελεί *ιστορικό αστεϊσμό ή επιστημονική ανεπάρκεια* - να μην πω εσκεμμένη και ανήθικη εγκληματικότητα - να προσπαθούν κάποιοι να αμφισβητήσουν την παράδοση της μέρας αυτής του Παλαιών Πατρών Γερμανού και της αγίας Λαύρας ή να ψάχνουν να βρουν πού ακριβώς στεγαζόταν το Κρυφό σχολειό και να ψάλλουν διθυραμβικά τις ιδεοληψίες τους σαν ιστορικώς αδιάψευστα τεκμήρια που τάχα καταρρίπτουν τις παρελθοντικές «πλάνες», με μια νηπιώδη εξάπαντος αφέλεια αυτοϊκανοποίησης από την εν είδει αρχιμήδειας υπ' αυτών ανακάλυψη τής δήθεν ιστορικής ακρίβειας. Πρόκειται σίγουρα για φανερούς ή κρυφούς, εν γνώσει ή εν αγνοία, εκ προμελέτης ή εξ ημιμαθείας εγκληματούντες *αποδομητές της εθνικής μας υπόστασης*, με υποδόριο ή και κραυγαλέο ανθελληνισμό εδώ και χρόνια, λυσσαλέο δε τα πιο πρόσφατα.

Είναι οι πάλοι ποτέ γνωστοί συμπλεγματοφόροι των ιδίων μειονεκτικών υποσυνείδητων ή ενσυνείδητων αγκυλωτικών αισθημάτων κατωτερότητας έναντι των δυτικών εταίρων μας, οι οποίοι πρωτοφάνηκαν απ' τα χρόνια ακόμα της ίδρυσης του νεοσύστατου ελληνικού κράτους μετά τον επταετή θρύλο του '21 και σήμερα από ακαδημαϊκής ή άλλης καθέδρας δογματίζουν αιρετικώ τω τρόπω

καθυβρίζοντες και αμαυρώνοντες την ελληνική ιστορική αλήθεια και μνήμη.

Πρόκειται για μια γενιά που εκκολάφθηκε από τη δυτική προπαγάνδα, τη διαφωτιστική ιδεολογία, πιθηκίζοντας εραστές και κακότεχνους, απονευρωμένους ή πικρόχολους μιμητές των «θαυμάτων της Εσπερίας», θύματα του μακραίωνου εγκλωβισμού μας στον οθωμανικό και ισλαμικό σκοταδισμό. Είναι αυτοί που γράφουν σχολικά βιβλία με εμετικές εξισώσεις και αποσιωπήσεις, εκείνοι που σε τηλεοπτικές εκπομπές κηλιδώνουν γίγαντες της ιστορίας μας, οι ίδιοι που δεν μπορούν να χωρέσουν στο πτωχό τους μυαλό - κυρίως όμως στη μικροψυχία και στη διάτρητη επιστημοσύνη τους - ότι ο αφορισμός της Επανάστασης από τον μετ' ολίγον ιεροεθνομάρτυρα Γρηγόριο Ε΄ δεν μπορεί παρά να ήταν εικονικός και πως Εκκλησία και Γένος, σχεδόν ταυτισμένα στην ελληνική συνείδηση, γέννησαν κατά τους νόμους μιας ιδιαίτερης και ανώτερης ιστορικής φυσιολογίας το βυζαντινό και νεότερο Ελληνικό Έθνος, εκ του οποίου πήγασε και το νεόκοπο κρατικό ημών μόρφωμα.

Η ζωή, όμως, ευτυχώς δεν ακολουθεί τα προκρούστεια και αναχρονιστικά ερμηνευτικά σχήματα της εκάστοτε ιστορικήζουσας μόδας, τάσης και σχολής, οπότε και απαθανάτισε το έπος του 1821 και την εθνικοαπελευθερωτική συνιστώσα του μέσα σε μια πληθώρα ιστορικών μνημείων, σαρκωμένων στην καθολική αλήθεια των πραγμάτων και όχι στην προκαταληπτική ιδεοληψία μιας ακαδημαϊκής ολιγαρχίας. Σίγουρα ενυπήρχαν στον ξεσηκωμό και η κοινωνική - ταξική διάσταση και οι μικροπολιτικές σκοπιμότητες. Οπωσδήποτε τα πάθη και τα λάθη τσαλάκωσαν προς στιγμήν το κλέος του Αγώνα. Είναι αναμφίβολο ότι η τελική έκβαση οφείλει αρκετά στις διεθνείς πολιτικές συγκυρίες, στα συμφέροντα και στην αρωγή των μεγάλων Δυνάμεων.

Όμως αυτά σε καμιά περίπτωση δεν μας απομακρύνουν από μια πιότερο λαγαρή και ιστορικώς πραγματική θέαση των γεγονότων: πρόκειται για τον εθνικό μας ξεσηκωμό για την Πίστη και την Πατρίδα, για τη Λευτεριά και τη Δημοκρατία. Το ιδιότυπο της παλιγγενεσίας του νεότερου ελληνισμού προσέλαβε μάλιστα διαχρονικές συμβολικές διαστάσεις συνδεδεμένο αναγωγικά με την πανανθρώπινη απελευθέρωση από τα δεσμά της αμαρτίας και του θανάτου, που σήμανε ο Ευαγγελισμός του Αρχαγγέλου στην Υπεραγία Θεοτόκο. Αυτό φυσικά δεν έγινε τυχαία. Διότι ο *μετααρχαιοελληνικός μας μύθος* είναι αναπόσπαστα δεμένος με την Ορθόδοξη πίστη, όπως τούτο καταγράφεται ευδιάκριτα και στα άρθρα των Εθνοσυνελεύσεων του Αγώνα, όπου ορίζονται ως Έλληνες «όσοι αυτόχθονες της Ελληνικής Επικράτειας πιστεύουσιν εις Χριστόν και όσοι από τους υπό τον Οθωμανικόν ζυγόν πιστεύοντες εις Χριστόν ήλθαν και θα έλθωσιν εις την Ελληνικήν Επικράτειαν» (Σύνταγμα Τροιζήνας, 1827, άρθρο 6).

Η Εκκλησία προσεύχεται αδιάλειπτα για την ειρήνη και την ένωση των πάντων σύμφωνα με την αρχιερατική επιθυμία και επιταγή του ίδιου του Κυρίου, αλλά δεν μπορούσε και να μην «ευλογήσει» τα όπλα εναντίον της αποπνικτικής εκείνης δουλείας. Την ίδια ώρα πιστεύει βαθιά ότι στο *σχήμα* αυτού του κόσμου, για τον οποίο προσδοκά με αδιάσειστη βεβαιότητα ένα γρήγορο τέλος και μια ανακαίνιση και μεταμόρφωσή του, τα έθνη και οι πατρίδες είναι απαραίτητα συστατικά επιβίωσης των λαών και ζείδωρα στοιχεία ταυτότητας και ύπαρξής τους.

Και πολλοί Έλληνες σήμερα αισθανόμαστε την ελληνικότητά μας ως οικουμενικότητα, καθώς και το αντίστροφο, σύμφωνα εξάπαντος με τη μακραίωνη όμορφη και λεβέντικη παράδοσή μας, διατηρώντας τον υγιή πατριωτισμό, που μας κληροδότησαν κάποιοι «γραφικοί και θρησκόληπτοι» προπάτορές μας σαν τον Μακρυγιάννη, ως ιδιοϋπόστατο χαρακτηριστικό της εθνικής μας ετερότητας και ως ανασφαλιστική δικλείδα απέναντι στον συγκυριακό χαοτικό διεθνιστικό ισοπεδωτισμό - τον τεχνηέντως μεθοδευόμενο από συγκεκριμένα think tanks και αδιόρατα σκοτεινά κέντρα εξουσίας - και βλέποντας στους αγώνες του 1821 μια καινότροπη επανάληψη των ηράκλειων άθλων του Μαραθώνα, της Σαλαμίνας, των Θερμοπυλών, του Μεγαλέξανδρου, του Βασίλειου του Βουλγαροκτόνου, μνημείων και μνημών του ενός και του αυτού λαού, με νέους κάθε φορά ηρωομάρτυρες πρωταγωνιστές, ως εν προκειμένω έναν Κολοκοτρώνη, έναν Διάκο, Καραϊσκάκη, Νικηταρά τον Τουρκοφάγο, Γεωργάκη Ολύμπιο, τον μέγα Παπαφλέσσα και άπαντας, ων τα ονόματα ευγνωμόνως και αενάως μνημονεύομεν εις ζωήν αιώνιον.

Διερχόμαστε την ώρα τούτη κρίση και όλοι μας βιώνουμε μια πρωτόγνωρη κατάσταση πολέμου, καινοφανούς, ξενίζοντος, σουρεαλιστικού, αήθους, ίσως μεταμοντερνικού. Είναι εύκολο να βρίσκουν στην αναμπουμπούλα που επικρατεί

χαρά και να εφευρίσκουν ανθελληνικά σχεδιάσματα αλλότριοι και εγχώριοι προβατόσχημοι λύκοι, απειλούντες την εθνική μας ακεραιότητα και ταυτότητα παντοιοτρόπως. Ας ανατρέξουμε εμείς οι άλλοι, έστω οι λίγοι, οι ρομαντικοί, το *Ελληνικόν Λείμμα*, στην ιστορία μας και δη σε αυτήν του '21, για να επαναυτοπροσδιοριστούμε, αντλώντας εξ εκείνης της εποχής στοιχεία της εθνικής μας ταυτοπροσωπίας και περηφάνειας.

Ας αναμνησθούμε ενδεικτικά τον γέρο του Μοριά, που ήλπιζε στον Χριστό και στην Παναγία με περισσή ευλάβεια και πίστη και θεωρούσε πως ο Θεός υπέγραψε τη λευτεριά μας και δεν παίρνει πίσω την υπογραφή του. Αν και εμείς σήμερα, οι μικροί, οι νάνοι, οι υποδεέστεροι, οι (ψευδ)επίγονοι των γιγάντων εκείνων συνδυάσουμε κατ' ελάχιστον την επανακατάφαση στις ψυχικές γονιδιακές μας ηρωικές καταβολές με την πίστη στον Θεό, μπορούμε βάσιμα να προσδοκάμε την υπαρκτική μετάπλαση της κραυγής *Ζήτω το Έθνος* με τον δοκιμασμένο ελληνικό τρόπο, ώστε να μην αποτελεί, κατά το κατ' έτος συνήθιο, μια ακόμη ψιλώς προφερόμενη, ανούσια και γραφικώς επαναλαμβανόμενη ευχή.

<http://bitly.com/10qSbbr>